

Ifjú matematikusok

Április hó 28-án a Tömörkény István Gimnáziumban kerül sor az Arany Dániel matematikaverseny II. fordulójára. A szegedi tanulók az idei tanévben is szépen szerepeltek a versenyen, és a következő tanulókat hívták be a II. fordulóba.

Általános tagozat, I. osztályos tanulók: Kishonti Attila, Hatvani Nóra (Ságvári E. Gimnázium), Bajusz Gábor, Dékány László, Jakusch Tamás, Kórász Tamás, Maróti Miklós, Papp Ferenc, Paprika Dóra (Radnóti M. Gimnázium), Ágoston Kolos, Barát János, Kovács Valéria (Radnóti M. Gimnázium Matematika Iskolája 8. osztályos tanulói).

Szakközépiskola I. osztály: Halász Mariann (Körösi J. Közgazdasági Szakközépiskola), Bánki Vilmos, Mezei Tamás, Süli Tamás (Déri Miksa Szakközépiskola).

Speciális matematika tagozat I. osztály: Barta Károly, Dakó Péter, Deák Szabolcs, Elek Attila, Hunya Kornélia, Kovács Andrea, Kocsor Péter, Nagypál Éva, Szin Róbert, Takács Edit, Vigh Gabriella (Ságvári E. Gimnázium).

Általános tagozat, II. osztályos tanulók: Nagy Gábor, (Ságvári E. Gimnázium), Bartsch Tamás, Fodor István, Fülöp Judit, Szilassi Zoltán (Radnóti M. Gimnázium).

Speciális matematika tagozat II. osztály: Balogh József, Csirik János, Tokodi Tamás (Ságvári E. Gimnázium).

„A legjobb módszer a felkészülés...”

„1. Az alapítvány neve: Kazinczy-díj...”

2. Az alapítvány célja: szép magyar beszédre serkentse azokat, akiknek szava nap nap után eljut a magyar emberek millióihoz; de nem kevésbé fontos célja, hogy ugyanerre serkentse a magyar tanulóifjúságot is.”

(Péchy Blanka, 1960. április 6.)

Az idén rendezték meg tizenötödik alkalommal a pedagógusjelöltek Kazinczy-versenyét. Szegeden két hallgató jutott a Kazinczy-emékekkel járó erkölcsi és anyagi elismerés birtokába; velük készítettük a következő beszélgetést.

Beslin Anita, a Juhász Gyula Tanárképző Főiskola hallgatója: — Tíz éve dolgozom a Kazinczy-éremért, s most megvan. Szinte hihetetlen. Igaz, rengeteget készülttem a versenyre; fölkészítő tanárain — Rozgonyiné Molnár Emma, Karikó Sándorné és Mucsányi János — nagyon sokat foglalkoztak velem. Két szöveget kellett fölolvastani; a kötelező Arany János Ismerkedés című irásának egy részlete volt. Ennek begyakorlására mintegy fél órát kaptunk. Szabadon választott szövegként Horváth Dezső újságíró irását olvastam föl, melynek címe: Az ötvös halála.

— Hogyan lehet megnyerni a Kazinczy-versenyt?

— Jól kell hangsúlyozni. A jó hangsúlyozás persze helyes szövegértelmezést feltételez. Nagyon sokan éppen azzal rontották el, hogy

Beslin Anita

valami egészen lehetetlen módon értelmezték a művet... A feltűnő beszédhibák szintén nem gyakoroltak jó hatást a bírálókra, ámbar Benkő Loránd professzor úr örömmel nyugtázta, hogy az idén nem akadt beszédhibás versenyző.

— Pedagógusképző intézményben tanulsz... Milyen pluszt adott a fölkészülés, a verseny a leendő tanár számára?

— Már a gyakorló tanításon alkalmával is mondták: épp az tetszett az órámban, hogy nagy hangsúlyt fektettem a pontos, szép beszédre. Tehát ez nyilván nem általános. De akiben megvan a kellő szándék, minden további nélkül megtanulhat szépen beszélni.

— Persze, ne a Kazinczy-díjat akarja elnyerni rögtön, ugye?

— Ha egy mód van rá, talán ne... Van viszont néhány alapmű — például Montágh Imre: A tiszta beszéd című könyve —, melyek elolvasása senkinek sem árt.

Csetkovics Csilla, a József Attila Tudományegyetem hallgatója:

— Heten indultunk az egyetemi házi versenyen; ketten jutottunk tovább az országosig, ahol összesen ötvennégyen voltunk.

— Milyen érzés volt kiállni a nagyon rangos szakmai zsűri elé? Amelynek díszelnőke, Péchy Blanka, a

Csetkovics Csilla

Kazinczy-díj alapítója, szintén jelen volt...

— Azt hiszem, megszoktam már a szereplést. Gimnazistaként is indultam a versenyen annak idején, illetve tavaly is. Első nekifutásra senki nem nyerte meg a díjat, ezért meg kell dolgozni. Fölkészítő tanárom, Békésiné Fejes Katalin szakmai szempontból mindent megtett eredményes szereplésem érdekében. Magát a versenyt pedig nagyon jól szervezték meg.

— A leendő gimnáziumi tanár szemszögéből mennyire érzed hasznosnak a sok gyakorlást, fölkészülést?

— Azt hiszem, a középiskolai tanulók a legkritikusabbak minden lehetséges hallgatóság közül. De nemcsak kritikusan hallgatják a tanári beszédet; a nekik tetsző hangsúlyozást, hangszínt, hanglejtést nagyon gyakran megpróbálják saját beszéd-kultúrájuk részévé tenni. Nagyon fontos, hogy ne valamiféle magyartalanul, modorosan hangsúlyozott, esetleg hangképzési hibákkal terhelt beszédmódot szokjanak meg ebben az oly fogékony életkorban. Előfordul, hogy pusztán utánzásból „gyakorolnak be” valami hanglejtési vagy egyéb képzeltséget a tanulók. Ezt pedig a tudatosan kiművelt tanári beszéd nagymértékben ellensúlyozhatja... Nincs hatékonyabb módszer a beszédtanulásra, mint fölkészülni a Kazinczy-versenyre. Farkas Csaba

Historia est...

Gimnazista koromban, a tanév elején, mindig egyenként csomagolópapírba kellett foglalni a füzetünket. Sőt, történelemtanárnak az első lapra még azt is fölíratta velünk: *historia est magistra vitae*, vagyis, a történelem az élet tanítómestere. Nem hittük el neki. Hogyan is lehetne ez igaz, amikor a történelem arról szól, ami elmúlt, ami meg elmúlt, az nem jön vissza soha többé. Én is úgy képzeltem, ez valami ócska cukormáz, amibe a felnőttek belecsomagolják a kellemetlen kötelességeket. A történelem nem az élet tanítómestere, hanem egy unalmas tantárgy, amelyben feltűnően sok a biflázni való, gondoltam akkor, 15-16 évesen, miközben a parancs értelmében cirkalmaztam füzetembe a latin föliratot.

Ezt a rég elhomályosodott képet Fjodor Burlackij Hruscsov-cikke hívta elő ismét az emlékezetemben. Az irás pontos címe: *Hruscsov, egy politikai arcképvázlat*. Eredetileg a *Literaturnaja Gazeta*-ban jelent meg, magyar fordítását március 11. és 18. számában közölte a Magyarországi Amíról szóló, az számomra voltaképpen a legbiztosabb történelem, nem is éltem még akkor, amikor a cikkben emlegetett dolgok nagyobbik része megtörtént. Nem tudom elkerülni Burlackij cikkének szó szerinti idézését, hiszen sokan lehetnek, akik nem olvasták.

„Hruscsov a legfontosabbnak az ügy ideológiai oldalát tartotta, hogy teljes mértékben le kell leplezni a személyi kultuszt, ki kell mondani az igazságot a harmincas évek és más időszakok bűncselekményeiről. De maga ez az igazság, sajnos, felemás módon, hiányosan hangzott el. Hruscsov kezdetől fogva szembe találta magát a személyes felelősség kérdésével, minthogy a párton belül sokan ismerték azt a szerepet, amit Hruscsov maga játszott az ukrainai káderek, a moszkvai pártszervezet kádereinek üldözésében. Ha nem mondja ki az igazságot önmagáról, nem mondhatja ki a teljes igazságot másokról sem. Ezért egyoldalú, sőt, nemegyszer kétértelmű volt az a tájékoztatás, amely arról hangzott el, mennyiben felelősek a különböző vezetők (magának Sztálinnak a felelőségéről már nem is szólva) az elkövetett bűncselekményekért. Amikor például az SZKP XXII. kongresszusán feltárta azt, milyen szerepe volt Vjacseszlav Molotovnak és Lazar Kaganovicsnak a harmincas években a káderek meggyilkolásában, hallgatott Anasztasz Mikojan részvételéről, aki ezt követően megbízható szövetségese lett. A harmincas évekről szólva, Hruscsov gondosan kerülte a kollektivizálás időszakát, minthogy neki magának is része volt ennek az időszaknak a túlkapásaiban.”

Gondoljon bele az olvasó, micsoda csapda, milyen, szinte megoldhatatlan szituáció volt ez! A múltat — a jövő érdekében is! — csak olyan ember számolhatta le, aki olyan pozícióban volt, hogy ezt megtehetette. Egy ilyen pozícióban azonban csak úgy tölthetett be, ha önmaga is része volt a meghaladni kívánt múltnak. Hruscsov maga is a korábbi korszak gyermeke volt, akkor alakult ki gondolkodása, az az időszak alapozta meg politikai karrierjét. Ám, éppen ezért nem is mondhatta el önmagáról a teljes igazságot. De, ha ezt nem tette meg önmagával, elvesztette az erkölcsi alapját, hogy másokkal megtegye.

Ahhoz, hogy az általa kívánt változásokat véghez vihesse, meg kellett tartania a hatalmát. A hatalmat csak úgy tarthatta (volna) meg, ha kellő számú befolyásos támogatóra talál. Csakhogy, törekvései megvalósításához, egy valódi változáshoz éppen a potenciális támogatóit kellett volna eltávolítani a változások útjából. Ezeknek az embereknek viszont végső soron a saját félreállításukban (is) kellett volna támogatniuk Hruscsovot.

„A személyi hatalom rendszerével szemben alkalmazandó garanciák leküzdhetetlen akadályba ütköztek: magának Hruscsovnak és a vezetők akkori generációjának korlátozott politikai kultúrájába. Ez a kultúra sok tekintetben patriarchális kultúra volt, amely a parasztgazdaság vezetési formáival kapcsolatos hagyományos elképzeléseken alapult. Paternalizmus, a mások ügyeibe és kapcsolataiba való beavatkozás, a családfelelőtlenség, a mások véleményével kapcsolatos türelmetlenség. Ilyen, és ehhez hasonló vonások jellemezték az oroszországi hatalommal kapcsolatos évszázados elképzelések gyűjteményét.”

Atlépheti-e az ember a saját árnyékát? Keresztül tud-e lépni önnön múltján, meghaladhatja-e a maga korlátait? Ami a célokat illeti, talán könnyebben megy mindez, az igazi nehézséget az eszközök, módszerek megváltoztatása jelenti. Lehet-e az út a régi módon akarni? Lehet bizonyosan, de eredményesen? Meghaladni egy korszak örökségét — ugyanannak a korszaknak a módszereivel? Hruscsov sztálinista eszközökkel próbált leszámolni a sztálinizmus örökségével — mert ő maga is ennek a kornak a terméke volt, és nem ismert más eszközöket.

Voltak, akik számára túl gyorsan haladt. Túl sok embert eltávolított a régi rend kövületei közül, akik pedig azért választották őt, mert bíztak benne, hogy segítségével elodáztatják a valódi változásokat. Voltak, akik számára viszont nem haladt elég gyorsan. Burlackij idézve: „... a politikai erők sajátos szimbiózisra alakult ki: összefogódtak egymással a XX. kongresszus után való következetes előrehaladás hívei és a konzervatívok, a titkos sztálinisták.” *Személyes vezetői tragédia* volt ez a javából — de valószínűleg törvényszerűnek tekinthető.

Ha most járnék középiskolába, nem lennék már olyan biztos benne, hogy ami elmúlt, az mindörökké elmúlt. Elhiszem már berzenkedés nélkül, hogy a történelem valóban az élet tanítómestere. Persze, ha visszagondolok az eddigi életemre: hány tanítómestere volt, akitől lett volna mit tanulnom, és hányszor elmulasztottam a lehetőséget!

Tanács István

Az „erdők atyjának” unokái

Négyéves hagyománya a szegedi erdészeti szakközépiskolának, hogy névadójuknak, a „szegedi erdők atyjának”, Kiss Ferencnek születésnapján gazdag programot szerveznek. Az egész napos (pénteki) rendezvénysorozatra a diákokon és pedagógusokon kívül eljöttek a bázisgazdaság vezetői, a testvérintézmények képviselői. Most elsőként bemutatkozó kiállítás is volt, melyen nyomon követhették egyik bázisintézményük, a *Nagykunsági Erdő- és Fafeldolgozó Gazdaság* szerteágazó tevékenységét.

A délelőtti ünnepségen osztották ki az erdőgazdaságok által kiírt pályázatok díjait. A Dél-alföldi Erdő- és Fafeldolgozó Gazdaság pályázatán első lett Sipos Sándor és Szilágyi Sándor közös munkával, második Csernus Sándor — Bedő András, a harmadik díjat megosztották az Erdei Miklós — Preszner Sándor — Varró Sándor, illetve Csóka Zsolt — Hegedűs Béla — Pusztai Gábor csoport között. A Felső-Tiszavidéki Erdő- és Fafeldolgozó Gazdaság pályázatán első lett a Paulik Zsolt — Vereczkei Csaba és a Buda-házi Zoltán — Forró László páros. Az egyik második díjas csoport Ferenczi Róbert — Marcisin Tamás — Oláh Attila — Zrupkó Zsolt, valamint Kovács Kálmán. A Nagy-kunsági Erdő- és Fafeldolgozó Gazdaság az első díjat Komáromi Tibornak és Tamás Róbertnek ítélte, második Darnos László, harmadik Farkas Imre lett.

Az 1985-ben alapított Kiss Ferenc-díjat minden évben az iskola legkiemelkedőbb diákja érdemelheti ki. Az idei nyertes Nyist Csaba. A KISZ KB Dicséret Oklevelét kapta. Sipos Sándor, Kiváló Ifjúsági Vezető lett Szabó

A Royal irodalmi kávéházban

Gyimesi Kálmán

A zeneakadémia elvégzése után rögtön Szegedre szerződött; ennek tavaly múlt 25 éve. A jubileumi díszelőadásokon annyian voltak a színházban, hogy állóhely is alig akadt.

Gyimesi Kálmán akkor is mesélt, s máskor is; mindig szívesen beszél pályájának azokról az éveiről, amelyek Szegeden Vaszy-korszaknak nevezünk, s amely években rangos operaszínházunk teremtődött és virágzott. Merthogy Vaszy Viktor szerződtette Gyimesit is — a balettintézetben. „Az úgy volt...” — mondogatja énekesünk, és elmeséli, hogyan küldte Lukács Miklós az éppen balettnövendékeket válogató Vaszyhoz, aki emlékezett a fiatalember vizsgájára, s azonmód meghívta Szegedre. Hívták az NSZK-ba is. Gondolta, eltölt két évet ott lent, délen, a Va-

sz-iskolában, aztán irány Nyugat. Azóta itt van...

Az olasz opera az igazi világa. Kérdőjel is lehetne a mondat végén, hiszen a Verdi-művekben elénekelt szerepei mellett övé a Bánk bán Tiborca, és sok modern opera címszerepe is. A Vaszy-féle „fénykor” után zeneakadémiai évfolyamtársával, Pál Tamással dolgozott, ahogy mondogatja, „jókat csináltunk együtt”.

Most is a közös munkának örül: hétfői kávéházbeli estjén Pál Tamás lesz a házigazda és kíséri zongorán; Schubert-dalokat, néhány operariát, olasz dalokat hallhat a közönség, és kérdezhet: „tabu téma nincs”, mondja az énekművész és minderre ráadásnak — meglepetést is ígér. Tehát: hétfőn, hatkor a Royalban Gyimesi Kálmán, Pál Tamás — és a meglepetés.

Fiatalköztársaság

A KISZ Csongrád Megyei Bizottsága 23. alkalommal rendezte meg az országos ifjúsági képzőművészeti táborát Mártélyon, 1988. július 30-tól augusztus 13-ig. A táborba 18 és 35 év közötti egyéni alkotókat, szakköri tagokat várnak, akik elsősorban festéssel és grafikával foglalkoznak.

A részvételt rövid önéletrajzzal, 3-5 darab grafikáról és szoborról papírkép, a festményekről zines keretezett diaposzitiv beküldésével lehet megpályázni. A tábor költségeihez az egyéni hozzájárulás kétezer forint. A pályázatokat legkésőbb 1988. május 31-ig kéri beküldeni a KISZ Csongrád Megyei Bizottsága címére (6720 Szeged, Komócsin Zoltán tér 1.).

A tábor művésztanárainak döntése alapján, a leendő hallgatók június 30-ig megkapják a meghívó levelet és a tábor részletes programját. Az elutasított pályázók külön értesítést nem kapnak, június 30-ig visszakapják a pályázatra elküldött dokumentumokat.